

ковій перспективі має стати розвиток і реалізація потенціалу приймаючого регіону у світовій круїзній індустрії. Від таких дій виграють національна туристично-рекреаційна сфера, інфраструктурні об'єкти і економіка в цілому. Пізніше доцільним стане розгляд питань щодо виходу українських учасників круїзного бізнесу на світовий ринок, залучення ними пасажирів з інших країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пріоритети розвитку морегосподарського комплексу України в умовах глобалізації [Електронний ресурс] // Аналітична доповідь. – Режим доступу: http://od.niss.gov.ua/content/articles/files/In-t_Str_Issl_Analit_Dop-9a47b.pdf.
2. Українські кластери суднобудування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucluster.org/universitet/klastery-ukraina/2012-study/perspektivni-napryamki-klasterizacii-vodnikh-resursiv/klasteri-sudnobuduvannya/>
3. Особливості поромних перевезень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cseswt.od.ua/phpbb3/viewtopic.php?f=5&t=24/>
4. Структура витрат домогосподарств України [Електронний ресурс] // Державна статистична комісія України. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/gdvdg_rik/dvdg_u/strukt2006_u.htm
5. Голубкова І. А. Теоретичні основи стратегічного розвитку круїзного судноплавства України : дис. ... д.е.н. наук: 08.00.03 / Голубкова Ірина Анатоліївна. – Одеса, 2012. – 341 с.
6. Горідько Н. П. Заощадження в сучасній економіці України / Н. П. Горідько // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2011. – № 7(2). – С. 12–15.

*О. Ф. Запорожець,
кандидат економічних наук,
викладач кафедри менеджменту,
Міжнародний гуманітарний університет*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЄВОСТІ КОНТРОЛЮ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

Митна вартість товарів, що імпортуються в Україну та експортуються з України, є однією з найбільш важливих категорій, які застосовуються в роботі органів доходів і зборів України, зокрема митницями і митними постами.

Законність, правильність та повнота нарахування мит та податків українськими митницями на імпортовані та, інколи, на експортовані товари, залежить від правильного визначення чисельного значення митної вартості цих товарів. Дана митна категорія є також дуже важливою для оцінювання статистичних даних та макроекономічних заходів, які, у свою чергу, визначають різноманітні зміни та тенденції у зовнішній економічній політиці кожної держави. Варто підкреслити, що Європейський Союз (ЄС) і Україна висловлюють свої погляди на застосування норм українського законодавства щодо митної оцінки та застосування правил Світової організації торгівлі (СОТ) [1; 2].

На теперішній час члени СОТ, у тому числі ЄС і Україна, визначають митну вартість товарів для цілей зовнішньої торгівлі відповідно до положень Генеральної угоди про тарифи та торгівлю (ГАТТ), зокрема положень статті VII цієї Угоди, та відповідно до Угоди про застосування статті VII Генеральної угоди

про тарифи та торгівлю 1994 року. Визначення митної вартості товарів, які ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту, здійснюється за основним (ціною контракту) і другорядними методами [3; гл. 9].

Актуальність порушеного питання обумовлює активізацію сервісної роботи митної служби України у забезпеченні виконання у повному обсязі завдань щодо безперебійного оформлення товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) і стабільного наповнення державного бюджету. Першочерговими завданнями «митного блоку», які потрібно вирішувати негайно, безпосередньо стосуються спрощення процедури митного контролю: вдосконалення порядку заповнення митних декларацій, застосування кодів і класифікаторів щодо заповнення бланку єдиного адміністративного документу. Однією з головних проблем залишаються питання боротьби з контрабандою і порушенням митних правил, «сірим» імпортом, а також питання повноцінного функціонування в Україні інституту уповноважених економічних операторів.

З урахуванням розвитку стратегічних пріоритетів державної митної та податкової політики, для забезпечення прозорості роботи та відкритості суб'єктів владних повноважень, створення механізмів реалізації права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні департаментів та митниць, необхідно продовжити конструктивний діалог з суб'єктами ЗЕД щодо бази даних з митної вартості, приведення її у відповідність з такими цінами, які сформовані і діють в умовах світового ринку тощо.

Проблематикою, пов'язаною з вдосконаленням управлінських підходів щодо процесу здійснення контролю визначення митної вартості товарів, активно займаються такі українські вчені: І.Г. Бережнюк, А.Д. Войцещук, К.Н. Владімиров, О.П. Гребельник, О.Б. Єгоров, С.П. Коляда, А.І. Крисоватий, Т.Д. Ліпихіна, О.В. Мартинюк, В.П. Науменко, П.В. Пашко, С.С.Терещенко, Т.С. Тоцька, Г.О. Хабло та інші. Однак вирішення завдань, які потребують уточнення щодо визначення методичних підходів здійснення контролю правильності митної вартості товарів за правилами та нормами оподаткування, встановленими Податковим кодексом України (ПКУ) та з урахуванням особливостей, визначених Митним кодексом України (МКУ) із застосуванням виважених підходів щодо перспектив його модернізації, аналізом провідного досвіду зарубіжних митних адміністрацій, міжнародних організацій та об'єднань в національній фінансовій науці, слід приділити увагу.

Серед російських вчених: І.Т. Балабанова, Н.М. Блінова, С.В. Барамзіна, О.В. Бодягіна, С.Н. Гамідуллаєва, І.К. Герчикова, Ю.Н. Грачова. Проте, роботи багатьох авторів мають або переважно теоретичний, або суто прикладний характер, недостатньо враховують вимоги об'єктивно сформованої глобалізації та інтеграції світової спільноти, що не дозволяє безпосередньо застосувати результати досліджень для вдосконалення митного адміністрування в українську практику.

Таким чином, має місце протиріччя між існуючим і необхідним рівнем розвитку теоретичних положень і науково-методичного забезпечення управління процесом контролю визначення митної вартості. Означене формулює наукове завдання щодо напрямку дослідження, яке полягає у розвитку теоретичних положень щодо мінімізації вартісних ризиків суб'єктів ЗЕД і митниць у процесі

визначення та здійсненні контролю митної вартості товарів, розробці практичних рекомендацій з її управління.

Керуючись практичними настановами щодо митних формальностей, на рис. 1 окреслимо місце заходів контролю правильності визначення митної вартості товарів у послідовності проведення одноосібного митного контролю та митного оформлення товарів інспектором митниці до типової організаційної схеми при декларуванні.

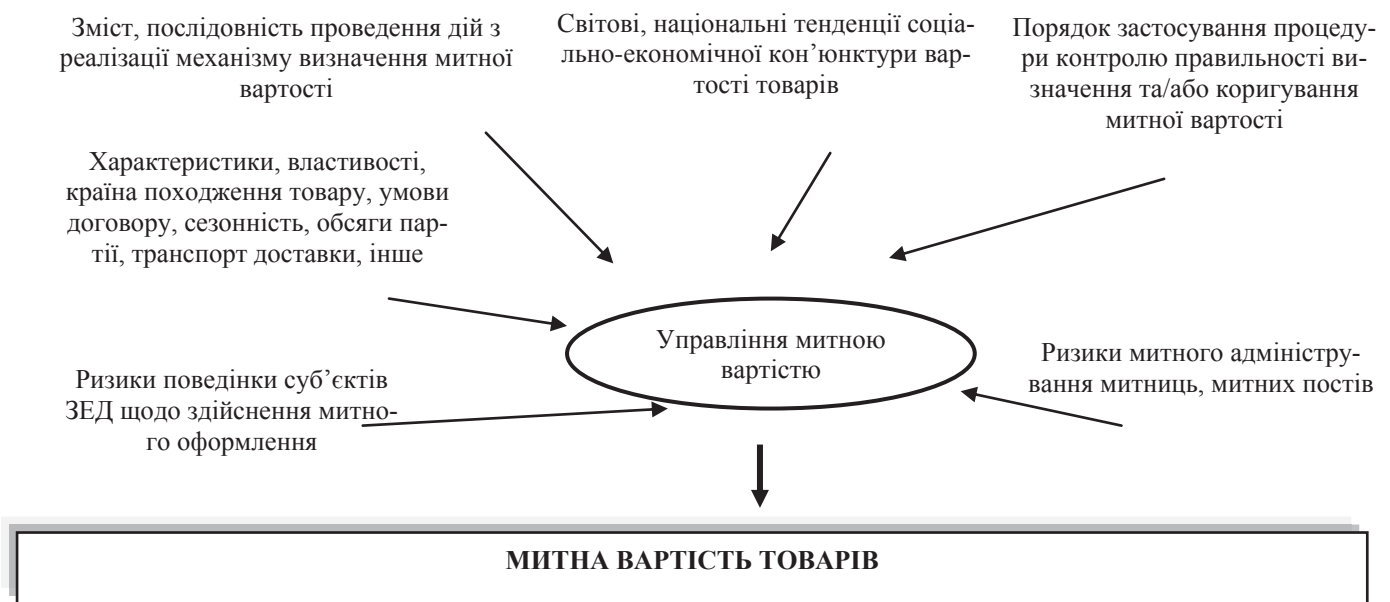

Рис. 1. Організаційна схема проведення етапів митного оформлення товарів у процесі декларування

Як видно з рис.1, інспектор митниці забезпечує виконання митних формальностей з метою дотримання вимог законодавства України з обранням найбільш прийнятних форм митного контролю, направлених на підвищення ефективності митного адміністрування. На рис.1 не відображено схему взаємодії складових процесу митного адміністрування, зокрема з урахуванням спрацювання профілів ризиків на певних етапах, встановлення джерел ризиків та запровадження заходів щодо їх усунення [5, с. 29], а лише акцентовано увагу на особливій ролі митниці у забезпеченні контролю правильності визначення митної вартості товарів. Адже правильність визначення митної вартості є відповідним моментом, з урахуванням якого здійснюється контроль щодо адміністрування митних платежів, статистичний контроль та інші форми митного контролю, проведення яких передбачені МКУ [3, Ст. 336].

Зауважимо, базою оподаткування ПДВ для товарів, які ввозяться на митну територію України, ПКУ встановлено договірну (контрактну) вартість, але не меншу за митну вартість цих товарів, визначену відповідно до МКУ, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті [4, Ст.ст. 188, 190]. Проте, на даний час не у повній мірі сформовано необхідні правові та організаційні механізми контролю щодо правильності визначення митної вартості, що спричиняє неоднозначність у трактуванні норм законодавства та призводить до

порушень, як з боку учасників ЗЕД, так і з боку митниць. З'ясуємо основні чинники впливу на показник митної вартості товарів, рис.2.

Рис. 2. Чинники впливу значення митної вартості товарів

В частині вдосконалення процедур контролю визначення митної вартості необхідним є створення механізму, який би враховував і адекватно реагував на перемінні умови, такі як: випадковий характер розподілу визначальних та підконтрольних показників митної вартості, відмінності в значеннях показників митної вартості, зокрема на етапі її визначення, вплив повної та пільгової ставки мита на вимірювальний показник митної вартості, прагнення суб'єкта ЗЕД до можливого заниження митної вартості, зростаюча ймовірність некоректного визначення митної вартості при завищеній ставці.

В умовах побудови сучасної, конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової економіки України, інтегрованої до ЄС, ризикоорієнтована система митного адміністрування повинна враховувати митну вартість товарів як елемент митної справи для можливостей акумулювати зусилля на управлінських підходах з результативного виявлення потенційних ризиків у фактурній вартості товарів, вартості послуг з перевезення, умов поставки тощо. Використання ризиків в процесі здійснення контролю визначення митної вартості товарів забезпечить виявлення фінансових правопорушень, потенційним ризиком яких може стати ухилення від сплати митних платежів під час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, у зв'язку з заниженням митної вартості товарів, а як наслідок – негативний вплив на ефективність наповнення державного бюджету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Институт развития глобального общества [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oirgo@ya.ru.
2. EU-Ukraine Negotiations on Customs Issues [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://digest.eba.com.ua/general/165/>.

3. Митний кодекс України [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552). – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України. – 2011, № 13–14, № 15–16, № 17, ст. 112). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Терещенко С.С. Основи ризик-менеджменту в митній справі та зовнішньоекономічній діяльності / С. С. Терещенко. – Одеса : АТ «Пласке», 2012. – 503 с.

*О. О. Зеркіна,
старший викладач кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин,
Міжнародний гуманітарний університет*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-СТРУКТУРНИХ ФОРМ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Сучасний ринок робочої сили в Україні характеризується наростаючим дефіцитом кваліфікованих працівників, які не тільки відповідають рівню і специфіці конкретного виробництва, а й активно його розвивають. Аналіз ринку праці [1, с. 265] дозволяє виявити ряд негативних тенденцій:

- скорочення загальної чисельності населення і його старіння;
- наростання структурних диспропорцій на ринку праці, пов'язаних з дефіцитом кадрів за певними професіями та кваліфікаціями, в першу чергу, робочих та інженерних;
- дефіцит осіб, з необхідними для розвитку інноваційного сектору економіки кваліфікаціями і компетенціями.

В інноваційній економіці значні зміни відчувають організаційні моделі та форми праці. Вони зачіпають як поведінку працівників, так і функціонування підприємств. У цій сфері, до найбільш явних тенденцій, виявлених нами при проведенні дослідження, можна віднести наступні процеси:

- суміщення працівником різних трудових функцій і навіть професій, формування комплексної, багатоопераційної праці;
- підвищення ініціативності, самостійності та відповідальності працівника, який звільняється від детальної регламентації, наділяється все більш широкими повноваженнями щодо прийняття рішень і стимулюється до самоконтролю своєї діяльності;
- створення автономних команд і кооперація праці, що забезпечує самостійність, взаємозамінність, згуртованість, взаємне навчання працівників, оптимальну комбінацію їхнього досвіду, професіоналізму, здібностей і відповідальності;
- розширення соціальних функцій і соціальної відповідальності організації, що задає неформальні норми загального контролю та самоконтролю працівників, підвищує значущість суб'єктивних факторів і механізмів виробництва, створює елементи навчальної організації;